

Scenariusze lekcji języka polskiego w kl. 4

po przeczytaniu lektury pt. *Ada Judytka i zaginiony tales* Agnieszki Suchowierskiej

Uczestnicy:

– uczniowie klasy 4

Książkę *Ada Judytka i zaginiony tales* warto omawiać szczególnie w polskich miejscowościach, w których niegdyś mieszkali Żydzi – jest ona doskonałą okazją do zainteresowania się historią własnego regionu. Jest tych miejscowości bardzo wiele.

W 1939 roku w Polsce żyło 3,5 miliona Żydów, czyli 10% ogółu ludności, w tym w Warszawie 380 tysięcy. Żydzi stanowili 31% mieszkańców Warszawy, 32% Lwowa, 43% Białegostoku. W małych miasteczkach (sztetlach) Żydzi stanowili często ponad 50% mieszkańców. Było to największe skupisko Żydów w ówczesnej Europie i drugie co do wielkości na świecie - po USA.

(źródło: http://www.izrael.badacz.org/zydzi_w_polsce/dzieje_rzeczypospolita.html)

Lekcja 1

Temat: Co ciekawego jest w Adzie i jej przyjaciółach?

Cele:

- poznaje życie kulturalne swojego regionu [IV, 8],
- opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność [I, 1, 7)],
- charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach [I, 1, 9)].
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy [I, 1, 11)],
- określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi [I, 1, 16)].

Materiały:

- książka *Ada Judytka i zaginiony tales*,
- układanka o tematyce żydowskiej.

Przebieg lekcji

1. Wrażenia uczniów po lekturze, omówienie jej treści, rozmowa o bohaterach – praca zbiorowa.

Przykładowe pytania:

- Kim była tytułowa bohaterka książki? Gdzie mieszkała? Jaką miała rodzinę?

- Co oznacza jej imię?
- W jaki sposób doszło do zaginięcia tałesu?
- Do czego tałes był potrzebny mamie Ady?
- Jakie święto obchodziła Ada?
- Jakich przyjaciół miała Ada?
- Jakie zauważyliście podobieństwa i różnice między przyjaciółmi?
- Jakie poznaliście zwyczaje związane z różnymi kulturami?
- Kiedy i gdzie rozgrywają się wydarzenia książki?
- Dzięki jakim cechom bohaterowie książki tak dobrze dogadują się ze sobą?

2. Po rozmowie nauczyciel(ka) proponuje, aby uczniowie, pracując w parach, zapisali jak najwięcej wyrazów opisujących i charakteryzujących bohaterów książki: Adę Judytkę, Ksenię, Kubę.

3. Uczniowie prezentują na forum klasy wynik swojej pracy i wspólnie zastanawiają się, czy gromadzili słownictwo według jakichś kluczy (np. wyznanie, cechy charakteru, stosunek do różnorodności).

Co łączy wszystkich bohaterów lektury? Jaki mają do siebie wzajemny stosunek?

4. Uczniowie mówią, czego dowiedzieli się na temat różnych wyznań z książki.

5. Rozdanie uczniom pociętych układanek. Praca w grupach – zadaniem każdej grupy jest dobranie ilustracji do podpisu.

3. Omówienie wyników pracy w grupie – poprawności ułożenia karteczek. Wyjaśnienie znaczenia obecnych na nich terminów.

Lekcja 2

Temat: Jak grać w drejbla?

Cele:

– korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje [IV, 3)],

– wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio [I, 2, 2)],

– korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje [IV, 3)],

– identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny [I, 2, 1)],

– identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny [II, 3, 1)],

– uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens [III, 1, 1)],

– dokonuje selekcji informacji [III, 1, 4)],

– opowiada o przeczytanym tekście [III, 2, 5)],

- redaguje notatki [III, 2, 4)],
- doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji [IV, 2)].

Materialy:

- książka *Ada Judytka i zaginiony tales*,
- tekst refrenu piosenki *Chiribim chiribom*,
- szablony drejbla, patyczki, klej
- papierowe cukierki.
- tekst – instrukcja gry w drejbla

Przebieg lekcji

1. Wspólne śpiewanie refrenu żydowskiej piosenki *Cziribim cziribom*.

<https://www.youtube.com/watch?v=xRMsDYy1Wms>

2. Praca w grupach.

Rozdanie uczniom szablonów drejbla, papierowych cukierków, kopert oraz patyczków, wycinanie i klejenie drejdlu i kopert.

Każda grupa otrzymuje:

- jeden szablon drejbla (należy go wyciąć, złożyć i skleić), patyczek,
- jeden arkusz z cukierkami (trzeba je powycinać),
- jeden szablon koperty (należy ją wyciąć i skleić),

dzięki czemu wszystkie dzieci z grupy będą miały zajęcie.

3. Rozdanie uczniom instrukcji gry w drejbla. Wspólne odczytanie.

Zasady gry:

1. Każdy z graczy przystępuje do gry z określoną, jednakową liczbą cukierków.
2. Każdy gracz oddaje do „banku” swój jeden cukierek.
3. Następnie każdy kolejno kręci dreidlem i zabiera z banku lub wpłaca do niego swoje cukierki w zależności od tego, która litera ukaże się po zatrzymaniu bączka:
nun oznacza, że graczowi przepada kolejka
gimel – obracający bączkiem bierze z banku wszystko (od jid. ganc – „wszystko”)

hei – obracający bączkiem bierze połowę (jeśli w banku jest nieparzysta liczba cukierków, to połowę plus jeden cukierek, od jid. halb – „połowa”)

shin – obracający dodaje do „banku” jeden cukierek (od jid. szteln – „położ”)

4. Gdy bank jest pusty, każdy gracz oddaje jeden cukierek,.

5. Gra toczy się w ciągu wyznaczonego czasu lub dopóki jeden gracz nie wygra wszystkich cukierków.

6. Kiedy któremuś z graczy skończą się cukierki, może on poprosić o pożyczanie ich. Pozostali gracze mogą, ale nie muszą się na to zgodzić.

3. Ustne wyjaśnienie zasad gry w drejdl. Zapisanie ich przez uczniów w uproszczony sposób na tablicy lub w zeszytach, np.:

Nun – kolejka przepada

Gimel – wszystkie

hei – połowę

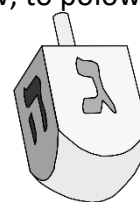
shin – oddaj

pusty bank – każdy oddaje

4. Wspólna gra w grupach.

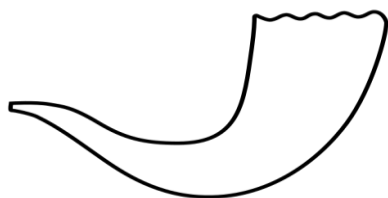
Zasady gry w drejdl

1. Każdy z graczy przystępuje do gry z określoną, jednakową liczbą cukierków.
2. Każdy gracz oddaje do „banku” swój jeden cukierek.
3. Następnie każdy kolejno kręci dreidlem i zabiera z banku lub wpłaca do niego swoje cukierki w zależności od tego, która litera ukaże się po zatrzymaniu bączka:
nun oznacza, że graczowi przepada kolejka
gimel – obracający bączkiem bierze z banku wszystko
hei – obracający bączkiem bierze połowę (jeśli w banku jest nieparzysta liczba cukierków, to połowę plus jeden cukierek)
shin – obracający dodaje do „banku” jeden cukierek
4. Gdy bank jest pusty, każdy gracz oddaje jeden cukierek.
5. Gra toczy się w ciągu wyznaczonego czasu lub dopóki jeden gracz nie wygra wszystkich cukierków.
6. Kiedy któremuś z graczy skończą się cukierki, może on poprosić o pożyczanie ich. Pozostali gracze mogą, ale nie muszą się na to zgodzić.

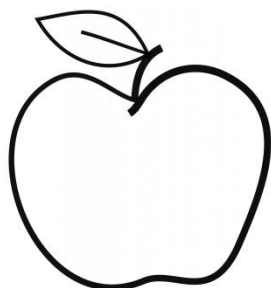

Zasady gry w drejdl

1. Każdy z graczy przystępuje do gry z określoną, jednakową liczbą cukierków.
2. Każdy gracz oddaje do „banku” swój jeden cukierek.
3. Następnie każdy kolejno kręci dreidlem i zabiera z banku lub wpłaca do niego swoje cukierki w zależności od tego, która litera ukaże się po zatrzymaniu bączka:
nun oznacza, że graczowi przepada kolejka
gimel – obracający bączkiem bierze z banku wszystko
hei – obracający bączkiem bierze połowę (jeśli w banku jest nieparzysta liczba cukierków, to połowę plus jeden cukierek)
shin – obracający dodaje do „banku” jeden cukierek
4. Gdy bank jest pusty, każdy gracz oddaje jeden cukierek.
5. Gra toczy się w ciągu wyznaczonego czasu lub dopóki jeden gracz nie wygra wszystkich cukierków.
6. Kiedy któremuś z graczy skończą się cukierki, może on poprosić o pożyczanie ich. Pozostali gracze mogą, ale nie muszą się na to zgodzić.

szofar

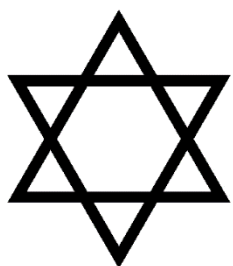
jabłko

tales

אבגדהוזהחטי
כךלמסנסע
פפצץקשת

alef bet

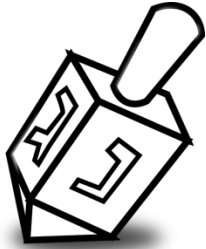
gwiazda
Dawida

menora

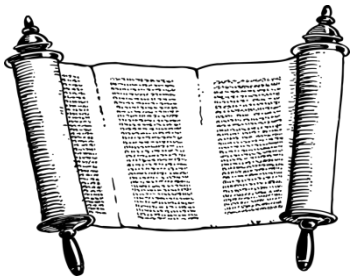
miód

dreidel

Rosz Haszana
ראש השנה

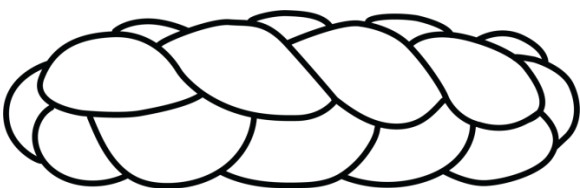
Nowy Rok

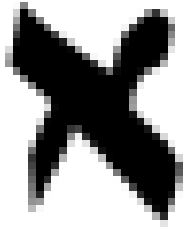
Tora

Purim

challah

alef

pierwsza litera alfabetu hebrajskiego

bet

druga litera alfabetu hebrajskiego

Szalom!

powitanie

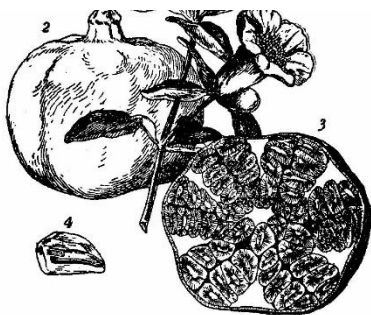

flaga Izraela

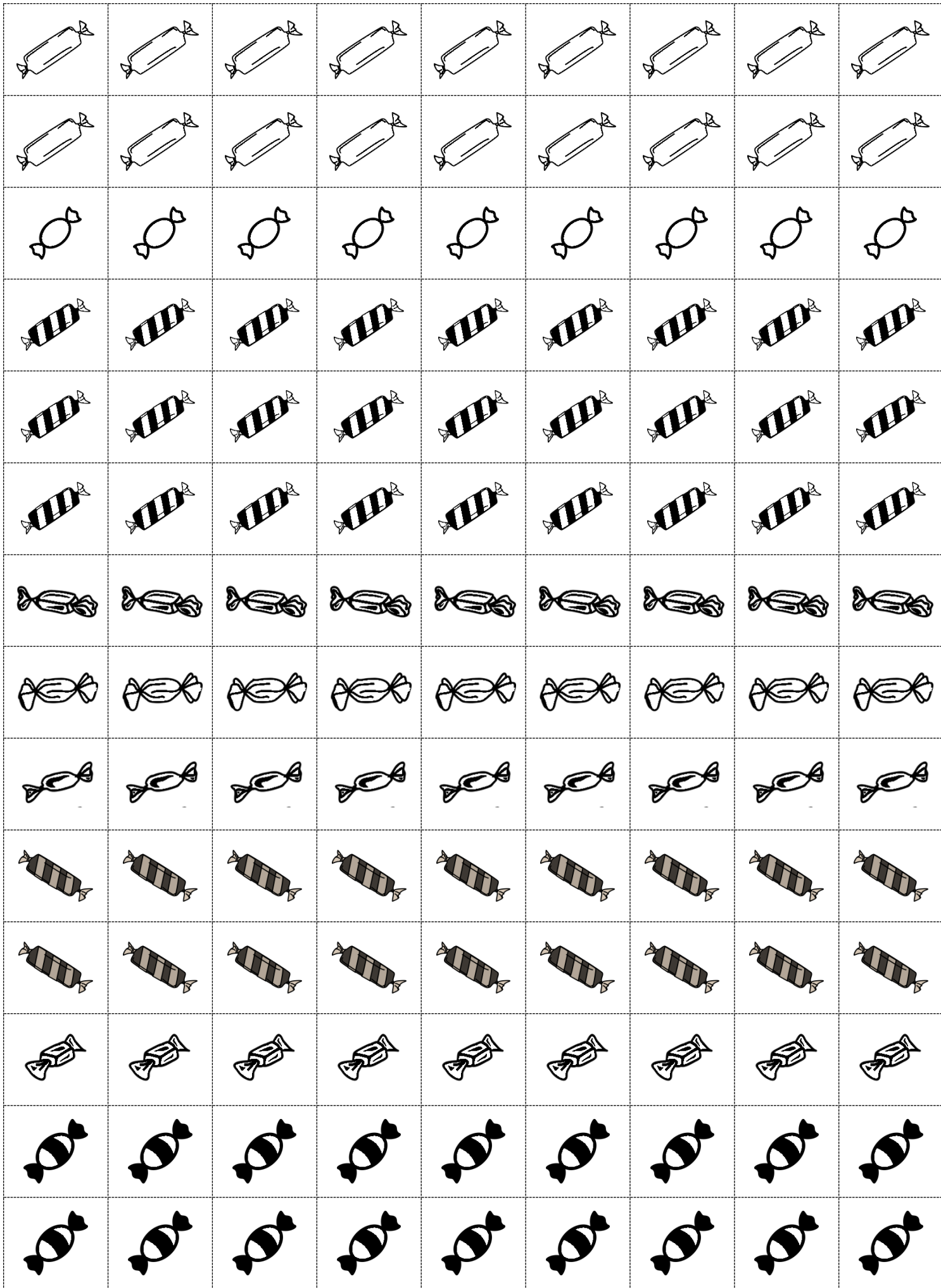
Kocham
esperanto!

Ludwik Zamenhof

granat

Cziribim cziribom
cziribim bom bom
bom bom bom bom
Cziribim chiribom
cziribim bom bom bom bom
Cziri biri biri biri
biri biri biri biri
biri biri biri biri
bim bom bom
Cziri biri biri biri
biri biri bom
cziri bim bom bom bom bom

Cziribim cziribom
cziribim bom bom
bom bom bom bom
Cziribim chiribom
cziribim bom bom bom bom
Cziri biri biri biri
biri biri biri biri
biri biri biri biri
bim bom bom
Cziri biri biri biri
biri biri bom
cziri bim bom bom bom bom

Cziribim cziribom
cziribim bom bom
bom bom bom bom
Cziribim chiribom
cziribim bom bom bom bom
Cziri biri biri biri
biri biri biri biri
biri biri biri biri
bim bom bom
Cziri biri biri biri
biri biri bom
cziri bim bom bom bom bom

Cziribim cziribom
cziribim bom bom
bom bom bom bom
Cziribim chiribom
cziribim bom bom bom bom
Cziri biri biri biri
biri biri biri biri
biri biri biri biri
bim bom bom
Cziri biri biri biri
biri biri bom
cziri bim bom bom bom bom

Zrób sobie drejdra!

Wytnij i złóż sześciian. Sklej bryłę, a następnie przebij ją na wylot wykałaczką, krótkim ołówkiem lub patyczkiem.

Zrób sobie drejdra!

Wytnij i złóż sześciian. Sklej bryłę, a następnie przebij ją na wylot wykałaczką, krótkim ołówkiem lub patyczkiem.

Źródło ilustracji:

Szofar https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Shofar_01.svg

Jabłko <http://www.publicdomainpictures.net/view-image.php?image=77527&picture=&jazyk=PL>

Tales <https://en.wikipedia.org/wiki/Tallit>

alef bet https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hebrew_alefbet_vector.svg

gwiazda Dawida <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Starofdavid.png>

menora <https://pixabay.com/pl/menora-%C5%BCydowski-%C5%9Bwieca-judaizm-42470/>

miód https://pixabay.com/p-469560/?no_redirect

drejdel <https://pixabay.com/pl/chanuka-hebrajski-%C5%BCydowski-46906/>

symbol islamu <https://pl.wikipedia.org/wiki/Islam#/media/File:IslamSymbol.svg>

krzyż prawosławny

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Orthodox_crosses?uselang=pl#/media/File:East-Ortho-cross.png

cyrylica https://commons.wikimedia.org/wiki/File:00Russian_Alphabet_3.svg

tora <https://pixabay.com/pl/papieru-papirus-pergamin-2027692/>

purim <https://pixabay.com/pl/b%C5%82azen-osoby-ch%C5%82opiec-fool-jester-145414/>

!!! chałka

<https://static1.squarespace.com/static/5916656a197aea5f48541b0/t/592d27df197aea285822999f/1512879767036/?format=1500w>

Bet https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hebrew_letter_bet.svg

Alef <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aleph.svg>

Szalom <https://pixabay.com/pl/dziewczyna-macha-kobieta-kobiet-295309/>

Flaga https://pl.wikipedia.org/wiki/Izrael#/media/File:Flag_of_Israel.svg

Zamenhof <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Zamenhof.jpg>

Granat

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Britannica_Pomegranate_Flowering_Branch_and_Fruit.jpg

Źródło cukierków:

<https://pixabay.com/pl/candy-bonbon-zawini%C4%99te-304391/>

<https://pixabay.com/pl/candy-bonbon-zawini%C4%99te-304393/>

<https://pixabay.com/pl/candy-bonbon-zawini%C4%99te-304392/>

https://pixabay.com/p-2462970/?no_redirect

https://pixabay.com/p-146690/?no_redirect